

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

Deus magni æstimat labores manuum. Cap. VI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78821](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78821)

Sancti de veteribus Monachis affirmant, & Ecclesiastici historici. Quare tam multorum Sanctorum exempla laboribus manualibus dedicorunt, merito mouere debent ad imitationem, praesertim exempla Apostolorum. Ideo S. Antonius Abbas, vt ait Abbas Abraham apud Cassianum Coll. 24. cap. 11. differens cum quodam qui propriis manibus non laborabat, & improbabat hos labores, hoc inde damnum sequi dixit, quod fructu manuum tuarum, & iusta laboris proprii mercede defrauderis, & non permittaris secundum B. Apostoli Regulam, quotidianum victum tuis manibus preparare. quem ille, vltima Ecclesia Ephesiorum Principibus praecipua promulgans, se etiam sanctis Evangelicae praedicationis studiis occupatum, non solum sibi, verum etiam his qui erant erga ministerium suum necessarios obsequii praeparandi, praebuisse se memorat, dicens: Ipsi scitis, quoniam ad ea quae mihi opus erant, & his qui mecum sunt, ministrauerunt manus istae. Quod tamen vt se fecisse pro forma nostrae vtilitatis ostendendum, ait: Non otiosi sumus inter vos, neque gratiam ab aliquo manducamus, sed in labore & satisfactione, nocte & die operantes, non quia non habuerimus potestatem, sed vt nosmetipsos formam daremus vobis ad imitandum nos. Denique maius his omnibus motiuus esse debet, ad commendandos labores manuum, quia Christus ipse in Regula proprio ore dictata S. Brigittae (quam Sancta Ecclesia agnoscit pro Regula a Christo ipso dictata in Breuiario) sic praescripsit laborem manuum, & illum laudauit in sanctissima sua Matre & Apostolis, & suo quoque exemplo comprobauit. Mater, inquit, omne tempus suum tribus distinxit temporibus; vnum, quo laudauit Deum ore suo, aliud, quo manibus suis ei seruebat, tertium, quo corporis infirmitati compatiens, necessaria tribuit ei iuxta modum: sic sorores omni tempore, quo Diuinus non interfuit, vel lectioni, & tale tempus fuerit, etiam manibus suis laborant, vt sicut mihi seruiunt ore, sic seruiant & reliquis membris. Et iste labor non sit ad aliquam mundi vanitatem, non ad aliquod proprium lucrum, sed sicut labor Matris meae, pro honore Dei, & Ecclesiae, vel pauperum vtilitate. Omnia autem opera sua facient, cum licentia Abbatis. Nunquid ego ipse eorum Deum sui in mundo sine labore? Nunquid non laboraui eundo, docendo, patiente? Nunquid Apostoli mei fuerunt sine labore? quibus bene omnia potuissent sufficienter dedisse, sed ipsi omnibus membris suis seruiuerunt mihi Deo suo, vt per laborem corporalem, aptiores essent ad laborem spiritualem. Quocirca bene scripsit S. Basiliius: Christus prima sua etate Parentum suorum imperio subiectus fuit, & labores corporis omnes a quo cum ipsi animo illis obediens tolerauit. Verisimile enim est eam homines illi essent, & iniuria & pietatis cultores, tamen, neque necessariis ad viuendum copiis satis instructi (quod ex praesepio intelligi potest, in quo venerabilis ille factus est solitus eos in assiduis corporis laboribus versari, & hac ratione quotidianum sibi victum quaritare. Porro Iesus, cum in his, vt diuina littera praedicant, esset subiectus, sine dubio in perferen-

dia etiam, vna cum ipsis, laboribus morigeram declarabat suam obedientiam. Nam, vt colligitur ex Evangelio Matth. 13. 55. Mar. 6. 3. Christus Dominus fabrilem artem cum Ioseph exercuit, quem fabrum fuisse praeter Barradium in cap. 2. Lucae Paulum Burgensem in c. 6. Matth. & Simonem de Callia l. 4. c. 2. omnes asserunt. Alij fabrum lignarium (quod Arabicus textus addit) vt Iustinus in dial. cum Tryphone, S. Chrysostomus apud S. Thomam in c. 1. Matth. & ipse S. Thomas in c. 13. Matth. Abulensis q. 81. in c. 13. Matt. Lyranus, Cathusianus, Iansenius, Maldonatus, Cornelius. Alij ferrarium, vt S. Hilarius can. 14. in Matth. S. Ambrosius l. 3. in Luc. Beda in c. 3. Marci S. Anselmus l. 3. in Luc. Sed S. Ambrosius verumque insinuat, aurificem vel murarium fuisse, putat Hugo. Sed si faber fuit, vilia faciebat. Hinc S. Iustinus l. c. Erat, inquit, aratra & iuga boum conficiens.

CAPVT SEXTVM.

Deus magni aestimat labores manuum.

Labores corporales, seu manuales, fratrum Laicorum, valde aestimat Deus. Indicaui hoc Deus Pater S. Catharinae Senensis: Tu, & alij serui mei noueritis, qualiter & quomodo sacrificium de vobis mihi facere debetis. Dico sacrificium actuale pariter & mentale simul vnum prout vnum est vas cum aqua, quod alicui Domino praesentatur. Nam aqua sine vase praesentari non potest. Vas quoque vacuum Domino praesentatum non esset acceptum. Ita dico vobis, quia mihi debetis offerre vas istud, videlicet labores plurimos actuales, & alia corporalia exercitia sancta, quocumque modo mihi concedere placuerit vobis. Nec eligere debetis vestra voluntate tempus neque locum siue labores, vt vobis gratum est, sed vt mihi concedere placet. Sed istud vas omnino debet esse plenum, videlicet omnia tolerando cum amoris affectu, atque patientia vera, defectus vestri proximi, cum odio tamen & displicentia peccatorum (scilicet non curando, si quis tuos labores carpat, vel parui aestimet.) Tunc isti labores, quos tibi nomine vasis appellauit, reperiuntur aqua gratiae plenae, quae confert animae vitam. Et ideo in hac quoque vita remuneratur modis miris. Supra vidimus ab Angelo numeratos esse cuiusdam Eremitae laborantis in portanda pro se aqua passus. Et nostri Fratris Rodriguez fratem praefatigatione pedestris itineris sudantem, esse a Beatissima Virgine candidissimo lintheo abstersam, cum praefatio non posset Patris iunioris gressus & passus aequare, ac ideo praefat debilitate, in monticulo quodam confedisset. Fratrem nostrum Murarium splendidiore manus post mortem habentem, a Patre Petro Scarga esse visum. Sed non desunt alia huius diuini fauoris argumenta, quibus honorat etiam

1100
1101
1102
1103
1104
1105
1106
1107
1108
1109
1110
1111
1112
1113
1114
1115
1116
1117
1118
1119
1120
1121
1122
1123
1124
1125
1126
1127
1128
1129
1130
1131
1132
1133
1134
1135
1136
1137
1138
1139
1140
1141
1142
1143
1144
1145
1146
1147
1148
1149
1150
1151
1152
1153
1154
1155
1156
1157
1158
1159
1160
1161
1162
1163
1164
1165
1166
1167
1168
1169
1170
1171
1172
1173
1174
1175
1176
1177
1178
1179
1180
1181
1182
1183
1184
1185
1186
1187
1188
1189
1190
1191
1192
1193
1194
1195
1196
1197
1198
1199
1200

65.
dial. c. 12.

num. 14.

iam

iam in hac vitâ Religiosos, alacriter, & diligenter, & constantè, laboribus manualibus, & officiiis humilibus, ac iudicio vulgi, sed non Dei, vilibus, intentos. Seruile quidem & abiectum sentit esse Aristoteles, manibus laborare, sed honestum S. Augustinus: Neque enim honestus reprehendit quod reprehendit superbia eorum qui volari honestè amant, esse non amant. Hinc Iulianus Cœchensis Episcopus labore manuum victum querebat, & facultates Ecclesiæ in pauperes erogabat, multis ob id miraculis nobilitatus. Wino-cus labore manuum inopes sustentabat, molam circumagebat: Deus, cum aliis intentus esset, per Angelos molere perrexit, vt honoraret laborem manuum obsequio cœlestium Spirituum. Noui ego Romæ rusticellum simplicem, sed pium, & cum opinione sanctitatis meo tempore Romæ mortuum, qui dum araret & metrem piâ aliquâ cogitatione reficeret, sanctos Angelos in cœlo cantantes audiebat, quasi secum in altero choro Deum collaudantes. Cum

66. Clemens Caponius Dominicanus, aliàs à me commemoratus, vel, vt alij scribunt, Ordinis Minorum, nobili loco natus, fratris laici obiret munia diligenter & hilariter, delectareturque omnibus vilioribus Monasterij officis ac ministeriis, Christus Dominus humilitatis Magister & Amator, & Angeli illius virtutis amantes, frequenter eum in his laboribus occupatum miserunt, & solati sunt. Sæpè etiam noster Alphonsus Rodriquez cum in Ianitoris officio per annos propè quadraginta versaretur, dum ad pulsam campanulæ more solito, aperiret portam, per eam vidit ingredi Christum Dominum & Beatissimam eius Matrem, & se comitantem. Cum S. Gertrudi Dominus soleret duobus modis se communicare, primo ita, vt aliis inferuire non posset, tota absorpta in Deo; aliò verò modo, ita, vt posset utilitatibus aliorum deseruire, Dominus ei dixit: Quid potius eligis filia, an vt ego seruiam tibi (scilicet, communicando se) h primo illo modo, iam dicto, vel, vt in mihî seruias? illa non quærens quæ sua sunt, sed quæ Iesu Dominus sui, potius elegit, cum labore ministrare aliis ad laudem ipsius, quàm vacando & gustando quàm suavis est Dominus, propria satisfacere delectationi. Quod Dominus miro modo videbatur acceptare. Hanc etiam ob causam S. Ludouicus, cum esset filius Regis Siciliae, Ordinem S. Francisci intraturus, volebat alicubi illum Ordinem ingredi, vbi ignotus esset Fratribus, ne eum honorarent, & vbi liceret abluere catillos, coquinam, domum verrere, & cetera humilia facere. Scio enim, inquit, nihil esse tam gratum Deo, quàm si vitæ merito magis, tamen non magni sed humilitate infimi videamur: cum tantò quis pretiosior Deo sit, quantò quis propter eum vilior sibi. Cum Menna Monachus transectis 59. annis in humilibus officiis cenobij, quæ obierat eum summâ alacritate & diligentia, spiritum Deo reddidisset, tertîa die, dum pro dormitione illius officium

confectum celebraretur, (vt scribit S. Ioannes Cli-macus, qui præsens ibi aderat) subitò locus ille, vbi sancti viri corpus iacebat, miri odoris fragrantia repletus est. Permissi igitur magni ille, (scilicet Abbas, post quem hic Menna secundus fuerat in regimine) loculum, in quo depositum erat corpus, detegit: quod cum factum esset, vidimus omnes (inquit S. Climacus) ex illius pretiosissimis plantis, veluti ex duobus fontibus, vnguenti manare suauitatem. Tunc ad omnes Monasterij Magister conuersus, videtur, inquit, vt fatigationem eius ac laborum sudores, quasi reuera vnguentum pretiosissimum oblatis, susceperit, sunt à Deo. Cum Fratres Ordinis Cisterciensis messis tempore, suis ipsi manibus metent, & sub pondere diei & æstus, aliquando ad sudorem vsque laborassent, cellarius vir sanctus & sapiens, qui quæ extra dormitorium, quod clausum repererat, nocte illa remanserat, vidit inter primos leuesque somnos, eximîâ pulchritudine fœminâ, duabus velut pedisequis, lumina præferentibus comitatam, ab eaque se, cum propius accessisset, interrogatum dormiretne an vigileticum ille se vigilare dixisset, quæ hisset que ex his vicissim fœminis, quid ibi per noctem agerent, audisse à præclarâ illâ matronâ, se esse Mariam, cuius & ipse, & tota eius familia, eorumque omnia in fide ac tutela essent, vidissetque valculum præ manibus eam habere vitreum accristallinum, velut plenum odoramentis, quod sibi ad nares identidem admovebat, tum ita dicens: Meos hodie Monachos in agro conuisi, eorumque sudores in hoc vasculum mihî collegi, quorum odor, & mihî & Filio meo suauissimus afflatur, dignus vigi, suo pramio atque mercede. Cum ille rursus quæret, qui fieri posset, vt qui non tam humilitatis studio, quàm necessitatis inopiâ, susciperetur is labor, ita tamen eis gratis accideret, respondisse illam, etiam necessitatem, cotonam patens, nec propterea voluntatem expertem esse coronæ: ac proinde quicquid ab eis ageretur, siue id necessitate fieret, siue voluntate, id suum proflus esse, idque sibi tanquam proprium vindicare, ad remunerandum, suaque mercede cohonestandum. Quo viso ita summati sunt omnium Fratrum animi, vt laboribus inter se mutuis, strenuisque postea certarent, quo ex sudore cuiusque vas tantæ Virginis, si illa adesset, completeretur. Simile exemplum est in iisdem historiis Platini Cisterciensibus. Cum enim Remaldus vir sanctissimus, à reliquis fratribus in mellorio opere occupatis, iustus propter ætatis grauitatem cessasset, eamque ob causam mæstus sederet, vidit choros faminarum de proximo colle descendentium, omnes vestimenti candidis, vnâ præeunte, quæ reliquas omnes & proceritate & pulchritudine longè superaret. Hæc igitur cum suo comitatu, vt ad Dei famulos propinquatis, singulos peramanter complexata, ac osculo dignata, insuper linteolis quæ duæ comites deferrebant, de illorum frontibus sudorem, pulueremque

de opere monach. Sur & Martyr.

Sur. to. 6. 6. Nou.

Vita eius.

l. 4. c. 2. p. 430 Inf. diu. piet.

c. 11. vitæ.

68. Chron. Cister. & spec. cr. emp. lib. 9. c. 12.

70.

171.

71. Monit. l. 1. c. 1. l. 2. d. m. l. 3. p. 149.

72. l. 1. p. 7.

remque abstergere cepit, quin etiam contectius laborantes, suauis & largius recreare. Quod cum miraretur Reinaldus, altitit ei quidam aspectu venerabilis, a quo edoctus est, illam quam videret, esse Dei Matrem, reliquas vero Virgines in caelo degentes: venisse autem eam ad suos illos messorum (hoc enim verbo vsus est) visitandos. Ita Deipara & caelitis labores manuum placent in Religione pro Dei amore suscepti.

70. Hac pertinet & illud coqui Cisterciensis exemplum (vt ibidem refertur) qui cum aliquando per totum diem, aduenientibus aliis atque aliis hospitiibus, Fratribus cibum coqueret, vesperi festus, dum suas quasdam Dei Matri preces orationesque persolueret, in summa pugna luctatione cum somno, Sanctissimam Dei Matrem Mariam ad se venientem suis oculis conspexit, his eum verbis iucundissime consolantem: *Fili bone, satis tu quidem haecenus mihi fecisti, confer te tunc pauper ad quietem. Quo viso, magna quadam voluptate perfusus, placidissimo somno consopitus est.* Narrat Caesarius de altero Cisterciensi fratre, nomine Hermanno, cum post Completorium in lectulo suo quiesceret, & subito recordaretur se vnam horam, quam in honorem Virginis decantare solebat, propter diurnas occupationes distulisse, & ex obliuione omisisse, e lecto exiit, vt vel eo tempore illam recitaret. Miru dignum. Dei Genitrix repente ei astans, & labores eius diurnos miserata, iussit vt quiesceret, voluitque pro eo neglecta horam supplere. Et 3. par. Chr. S. Franc. l. 1. c. 36. scribitur de fratre Iouene, qui cum coronam B. V. M. quam quotidie recitare solebat, semel propter hospitem multitudinem, quibus excipiendis occupatus fuerat, valde defatigatus, cepisset vesperi recitare, & inuitus somno oppressus fuisset, a B. V. Maria, & ab Angelis, vt melius quiesceret in lecto, ita vt erat dormiens depositus est.

71. Cum igitur adeo sint accepti labores corporales Caelitibus, non est mirum, quod Diuina Maestas sic laborantibus velit suum diuinu palatium exornare. Refert Blofius, & scribitur in gestis S. Gertrudis, Christo iubente, & ea probate conscriptis, S. Gertrudi Dominum dixisse: *Quemadmodu prepotens aliquis Imperator, non solum gaudet habere in palatio suo, delicatas ornatasque puellas, sed etiam constituit, & ordinar Principes, Duces & milites, aliosque ministros diuersis operibus aptos, qui semper parati sint, ad negotia eius peragenda; ita & ego non solum delector, in reuerioribus delitiis eorum, qui Diuine contemplationis quietem, me trahente, sequuntur, verum etiam allicior ad manendum cum filis hominum, dum ipsi qualibet exercitia vilium negotiorum, mei honoris & amoris causa suscipiunt.*

72. Porro hinc quoque colligi potest quantopere Deus aestimet Fratrum Laicorum officia, vt ipse quodammodo immediate quandoque attendat, ea vt bene fiant. Scribitur in Annalibus PP. Capucinatorum: *In Conuentu Viniola Lucaniae Prouincia, Lancicij Opusc. Tom. 2.*

Vitalem a Grumeno nono. in eo Conuentu sacrista minus obeuntem solitum celi quadam voce toties admoneri, quoties noctu lampadem, que ante sacrum Eucharistiae altare lucere solet, extingui, vel matutini officij tempus paululum e statuta media noctis hora delabi contingeret.

CAPVT SEPTIMVM.

Labores sunt causa magnorum meritorum.

EX dictis, dilectissimi nostri Coadiutores, & alij illis similes, debent pro sua Instructio- ne & solatio hac decerpere:

73. *Primo, magnifaciant suum statum, & labores illius, ac humilia officia obeant alacriter, in quibus pro Dei amore & reuerentia in beneficium aliorum occupantur: sunt enim magnorum meritorum causa & via ad caelum, iuxta monitum S. Basilij. Intelligendum est, inquit, debere pietatis cultorem, vltora etiam munera magno cum studio, magna cum animi alacritate suscipere. scientem, nihil minutum esse, quod Dei causa fiat, sed grande & spirituale, & eiusmodi quod caelum nobis, & pramia caelestia conciliat. Conciliant autem certo caelestia praemia, pro caelorum & terrae Domino libenter & diligenter exantlati labores, & suscepta humilia officia. Hinc S. Arsenius duorum in saeculo filioru Theodosij Imperatoris Magister (scilicet Arcadij & Honorij) factus Monachus, rogatus, in qua maxime te confidere: In eo, inquit, quod homines fugi, quod tacui, quod steti: (scilicet peccata commissa.) At in eo potissimum, quod manibus laboraui. Non fuit inanis haec spes, quia conuersatio & vita, humilitatis exercitiis ornata, est signu & medium, ad caelestem gloriam consequendam.*

Hinc S. Bern. suos Fratres operibus manualibus, & officiis humilibus quotidie deditos, eos etiam, Ascens. qui Clerici & Sacerdotes erant, & ad Chorum deputati, alloquens, secunde dixit: *Quis scit somnium vestrum, quos hic video, nomina scripta sunt in calu, & in libro predestinationis annotata: Vocationis enim vestrae, & iustificationis, aliqua signa mihi videor inueniri, in conuersatione tanta Humilitatis. Propterea dilectissimi, perseuerate in disciplina, quam suscepistis, vt per humilitatem ascendatis: quia haec est via, & non est alia praeter ipsam. Qui aliter vadit, cadit potius; quia sola est humilitas, qua exaltat, sola que ducit ad vitam. Quo circa placere debent officia abiecta & humilia vulgi iudicio, & omnes labores hanc humilitate & abiectionem praesferentes, quia, vt ait S. Basil. loco cit. Quis iam humile ausus quippiam appellare, quod Deus, ipse attingere non recusauit: Ideo autem attingere no recusauit, vt homines pro eius timore similibus obsequiis se dedant tanquam Deo valde acceptis & ab eo remunerari solitis.*

Cum semel opus quoddam egregium noster P. Baltasar Alvarez praestitisset sequenti die mane sub oratione vidit Christum, Dominum nostru praclaris donis valde onustum, & onere illo quodammodo grauatum, ac desiderantem exonerari, & propensum se ostendentem ad gratificandum exonerari: & quamuis magno desiderio

Const. m. c. 24.

74.

75.

l. 2. de Ascens.

76. Const. m. c. 24.

Vit. c. 7. P. 83.

68. Chron. Cister. spec. et. emp. hll. 9. ct. 10.

71. Mon. h. d. m. p. 1. 3. 4. 5.

Plat. 1. 2. 3. 4.

72. p. 7.